Gemeenteraadsleden gemeenten
Gelderland-Zuid

Directie
Prof. Bellefroidstraat 11
6525 AG Nijmegen
Postbus 1120
6501 BC Nijmegen

Datum: 7 juli 2025
Betreft: Verzoek om zienswijze aanpassing kostenverdeelsleutel
Bijlage(n): 1. Eindrapport Kostenverdeelsleutel VRGZ

Briefnummer: VRGZ/DIR/7241/25/MvD/SvP

Contactpersoon
Mevr. S.J. van Petten
bestuurvrgz@vrgz.nl

Geachte leden van de raad,

In het voorjaar van 2024 bent u middels een raadsinformatiebrief door het college geïnformeerd over een besluit van het Algemeen Bestuur van de Veiligheidsregio Gelderland-Zuid om een onderzoek uit te laten voeren naar het mogelijk actualiseren of aanpassen van de kostenverdeelsystematiek binnen de Veiligheidsregio Gelderland-Zuid. Ook bent u geïnformeerd over de looptijd en organisatie van dit onderzoek en de wijze waarop u als raad hierover zou worden geïnformeerd.

Ontstaan huidige kostenverdeelsystematiek
De kosten die gerelateerd zijn aan de gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Gelderland-Zuid worden deels gefinancierd met een bijdrage door de Rijksoverheid en deels worden deze kosten gedragen door gemeenten in de veiligheidsregio. Deze kosten (gemeentelijke bijdrage) worden volgens een bepaalde systematiek (verdeelsleutel) verdeeld over de gemeenten.

In 2014-2016 heeft het bestuur van de Veiligheidsregio zich gebogen over de mogelijkheden voor een nieuwe kostenverdeelsleutel voor de gemeenten van de VRGZ. Een bestuurlijke commissie adviseerde een verdeling aan te houden naar rato van de verhoudingen in het cluster brandweer en rampenbestrijding in het gemeentefonds. Na daaropvolgende gesprekken koos het algemeen bestuur voor een combinatie van de tot dan toe geldende methodiek (inwonerbijdrage 12% en historische kosten 88%) en het bovengenoemde advies. De combinatie van deze twee methoden, moest een dempend effect creëren ten opzichte van het geheel overgaan op de verdeling in het gemeentefonds. Aanvullend werd besloten het negatieve effect voor gemeenten te maximeren op € 150.000. Dit model is 1 januari 2017 ingegaan met een ingroeiperiode van 5 jaar. In 2021 is volledig op het model overgegaan.

Verzoek heroverweging
De gemeente West Betuwe heeft bij de bespreking van de begroting 2023 (in juni 2022) verzocht om opnieuw te kijken naar de huidige verdeelmethodiek. In reactie hierop heeft het algemeen bestuur de gemeente uitgenodigd om een voorstel te doen. De gemeente West Betuwe heeft vervolgens een externe partij, Gemeentekas, opdracht gegeven onderzoek te doen naar de huidige verdeelmethodiek. Hieruit zijn een aantal constateringen naar voren gekomen. Eén van de constateringen is dat de onderliggende parameters van de huidige methodiek de afgelopen 8 tot 10 jaar niet meer geactualiseerd zijn. Dit geldt bijvoorbeeld voor de gehanteerde inwoneraantallen en de bijdrage uit het gemeentefonds. De bijdrage aan de VRGZ wordt wel geïndexeerd, maar dit heeft geen effect op de verhouding tussen de bijdragen van de gemeenten.

In de zienswijze op de conceptbegroting 2024 en in de bespreking van de begroting 2024 door het Algemeen Bestuur, heeft de gemeente West Betuwe nogmaals verzocht opnieuw te kijken naar de systematiek. In reactie daarop heeft het Algemeen Bestuur besloten in het eerste kwartaal van 2024 hierover in gesprek te gaan. Tijdens deze bijeenkomsten op 25 januari 2024 en 26 februari 2024, constateerden de bestuursleden op basis van de presentatie en de daaropvolgende discussie, dat er voldoende aanleiding bestond om nader onderzoek te laten doen naar de huidige kostenverdeelsystematiek en de mogelijke aanpassing of actualisatie daarvan.

De opdracht is verstrekt aan de directie van de Veiligheidsregio om een voorstel op te stellen om dit proces van onderzoek naar en mogelijk aanpassing of actualisatie van de verdeelsystematiek vorm te geven. Het Algemeen Bestuur heeft over dit voorstel een besluit genomen in de openbare vergadering van 7 maart 2024. Gemeenteraden zijn hierover destijds geïnformeerd middels een raadsinformatiebrief.

Uitvoering onderzoek
Voor de uitvoering van het onderzoek is opdracht verleend aan Gemeentekas https://gemeentekas.nl/, een bedrijf gespecialiseerd in vraagstukken rondom het gemeentefonds. Op verschillende momenten zijn de leden van het algemeen bestuur geïnformeerd over de voortgang van het onderzoek: op 19 september 2024, 19 december 2024, 13 maart 2025, 10 april 2025 en 12 mei 2025. Tijdens deze bijeenkomsten is het algemeen bestuur meegenomen in de uitkomsten van het onderzoek naar de huidige kostenverdeelsleutel, mogelijke methodieken voor een nieuwe verdeelsleutel, de uitwerking hiervan per gemeente en mogelijke variabelen voor ingroeimodellen.

In zijn eindrapport komt Gemeentekas tot de conclusie dat de huidige kostenverdeelsleutel niet (meer) voldoet aan de randvoorwaarden die het bestuur voorafgaand aan het kostenverdeeltraject heeft geformuleerd en in het voorstel aan gemeenten heeft beschreven. De criteria ‘transparant’ en ‘eenvoudig’ zijn nog van toepassing, maar aan de criteria ‘regionale solidariteit’, ‘bevorderend aan doorontwikkeling, ‘rechtvaardig’ en ‘duurzaam’ wordt niet meer voldaan.

Vervolgens komt Gemeentekas tot de volgende adviezen.
1. Baseer alternatieven voor de huidige kostenverdeelsleutel op het principe draagkracht;
2. Baseer de verdeling van gemeentelijke bijdragen volledig op basis van het gemeentefonds, cluster Crisisbeheersing en Brandweer;
3. Hanteer voor de overgang van de oude naar de nieuwe kostenverdeelsleutel een ingroeiperiode van 5 jaar en laat de ingroeiperiode ingaan in 2027;

4. Kies voor niet-lineaire ingroei, waarbij - gemeenten met een beperkte stijging in hetzelfde tempo ingroeien als de gemeente met de grootste stijging en - de gemeenten met de grootste daling hun bijdrage eerder zien dalen dan die met een beperkte daling;
5. Baseer de begroting vanaf 2027 volledig op basis van de nieuwe sleutel en actualiseer die jaarlijks;
6. Maak gebruik van een ingroeitabel en wijzig die niet.

Voor de onderbouwing van de conclusie en adviezen wordt verwezen naar het Eindrapport Kostenverdeelsleutel Veiligheidsregio Gelderland-Zuid, welke u vindt in de bijlage.

Voorgenomen besluit AB
Na afweging van de voor- en nadelen, heeft het algemeen bestuur in zijn vergadering van 3 juli 2025 het voorgenomen besluit genomen om:

1. de verdeling van de gemeentelijke bijdragen met ingang van 2027 volledig op basis van het gemeentefonds (subcluster crisisbeheersing en brandweer) te baseren
2. als ingroeimodel te kiezen voor een niet-lineaire ingroeiperiode van 5 jaar.

Verzoek om zienswijze
Omdat bovenstaande voorgenomen besluiten naar het oordeel van het algemeen bestuur een aanzienlijk financieel belang hebben, stellen wij u conform art 11a, vijfde lid van de Gemeenschappelijke Regeling VRGZ in de gelegenheid voorafgaand aan definitieve besluitvorming een zienswijze bij het Dagelijks Bestuur in te dienen. Daarbij vragen wij uw zienswijze kenbaar te maken over:

- de aanpassing van de verdeelsleutel: conform Gemeentefonds, cluster crisisbeheersing en brandweer;
- niet-lineaire ingroeiperiode van 5 jaar, met ingang van 2027.

Wij verzoeken u om uw zienswijze over deze voorgenomen besluiten voor 29 september 2025 aan ons kenbaar te maken via bestuurvrgz@vrgz.nl. Na afloop van deze termijn zal het algemeen bestuur u in de Kaderbrief 2027 in kennis stellen van de definitieve besluitvorming over de kostenverdeelsleutel, het ingroeimodel en de ingroeiperiode.

Het Algemeen Bestuur
namens deze,

de voorzitter,

drs. H.M.F. Bruls

de secretaris

M. van Dalen Msc.